

BAİBÜ

ACİL DURUM

EL KİTABI

2026

www.ibu.edu.tr

Sevgili BAİBÜ Ailesi,

Acil durumlar, deprem, yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, zehirlenme, salgın hastalık, radyoaktif sızıntı, sabotaj ve doğal afet gibi ivedilikle müdahale gerektiren olaylardır. Acil durumların ne zaman ve nerede meydana geleceği belli olmadığından sürekli hazır olunması gerekir.

Artık acil durumlara müdahaleyi öğrenmek ve uygulamak herkes için zorunluluk haline gelmiştir.

Bu kitapçık üniversitemizde acil durumlar karşısında nasıl davranmamız gerektiğini anlatan kısa ve öz bilgilerden oluşmaktadır.

Acil durumlarla karşılaşmamanız dileğiyle...

Prof. Dr. Faruk Yiğit
Rektör

Giriş	9
Acil Durumlara Hazır Mısınız?	10
Deprem	12
Yangın	15
Sel	18
Kimyasallar	19
İş Kazaları	20

İnsan hayatını, önemli düzeyde etkileyen acil durumlara mücadele etmek gerekmektedir. Acil durumlara hazırlıklı olmak için üç açıdan ele alınmalıdır. Birincisi acil durum meydana gelmeden alınması gereken önlemler ikincisi acil durum anında yapılması gerekenler ve üçüncüsü acil durum sonrası yapılması gerekenlerdir.

Bu rehber çalışmasında, işyerlerinde meydana gelebilecek bazı acil durumlar hakkında bilgiler verilmiş ve olası kayıplar en aza indirmeye çalışılmıştır.

SORU	EVET	HAYIR
İş yerinizde acil durum toplantısı yaptınız mı?		
İş yerinizde acil durumda kurtarılabilecekleri belirlediniz mi?		
Toplanma alanınızın nerede olduğunu biliyor musunuz?		
İş yerinizde size en yakın yangın söndürme cihazının yerini biliyor musunuz?		
Evde her odada güvenli yerleri belirlediniz mi ?		
İş Sağlığı Güvenliği Eğitimi aldınız mı?		
Evinizde yangın söndürücü var mı?		
Siz ve çalışma arkadaşlarınız su-elektrik-doğalgaz vanalarının yerlerini biliyor musunuz?		
İş yerinizdeki önemli evrakların dijital kopyalarını sanal arşivlerde muhafaza ediyor musunuz?		
Bir acil durumda yapılacak işleri organize ettiniz mi?		
Acil durum sonrasında, sağlığınıza tespit ya da kontrol edecek biri var mı ?		
Ev, Araba ve kendinizi sigorta ettirdiniz mi?		
Evdeki, iş yerinizdeki acil çıkış yollarını biliyor musunuz?		
İş kazası olması durumunda ne yapacağınızı biliyor musunuz?		
İş yerinizdeki kullandığınız kimyasallar hakkında bilginiz var mı?		
Acil durum çantanız var mı?		
Yangın Söndürme cihazını kullanmayı biliyor musunuz?		
Acil durum telefonunu biliyor musunuz?		
ACİL DURUMA HAZIRIM		

ÖNCESİNDE

- ✓ Binanızın deprem yönetmeliğine göre inşa edildiğinden emin olun.
- ✓ Yer/zemin şartlarını bilin.
- ✓ Doğru miktar ve kalitede inşaat malzemesi kullanın.
- ✓ İnşaatın eğitilmiş ve gözetim altındaki işçiler tarafından yapıldığından emin olun.
- ✓ Borular gibi yapısal olmayan unsurların esnek malzemeden olmasına ve sallantı sırasında hareket edebilmelerine dikkat edin.
- ✓ Binanızın tasarımını değiştirmeyin.
- ✓ İzinsiz kat inşa etmeyin.
- ✓ Malzemeleri değiştirmeyin.
- ✓ Binayı inşa edildiğinden farklı bir amaç için kullanmayın.

AFET HAZIRLIK PLANI

1. Afet toplantısı yapın
 - a) Afet Bilgi Kartları hazırlayın
2. Güvenli yerleri tespit edin
 - a) **HAYAT ÜÇGENİNİ OLUŞTURABİLECEĞİNİZ EŞYALARI VE BÖLGELERİ BELİRLEYİN**
 - b) **TEHLİKELİ BÖLGELERİ, EŞYALARI BELİRLEYİN!.. ÖNLEM ALIN**
3. Çıkış yollarının tespit edin
4. Su ve yiyecek hazırlayın
 - a) **YAŞAM DESTEK ÜNİTESİ HAZIRLAYIN**
 - a. Aile kimlik bilgileri
 - b. Su
 - c. Enerji veren yiyecekler
 - d. Pilli radyo ve yedek pilleri
 - e. El feneri ve yedek pilleri
 - f. İlk yardım çantası, kitapçığı
 - g. Kişilerin kullandıkları özel ilaçları
 - h. Mendil, tuvalet kâğıdı
 - i. Bir miktar para,
 - j. Çok amaçlı çakı
 - k. Battaniye, eldiven, giyecek, ayakkabı
 - l. Bir kat giysi
 - m. Kalem, kağıt
 - n. Uzun ip
 - o. Döğük
5. Tesisatları kapatın
6. Buluşma noktalarını öğrenin
7. Önemli evrakları korumaya alın
8. Yatağınızın yanında fener, iş eldiveni ve ayakkabı bulundurun
9. İlk yardım Seti hazırlayın
10. Bölge dışı bağlantı kişisini tespit edin
11. Depremden sonra asla ateş kullanmayın
12. Sağlıkla ilgili acil durumlar dışında telefon kullanmayın.

DEPREM SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

- ✓ Deprem anında, sarsıntı geçene kadar sağlam bir eşyanın yanına saklanın.
- ✓ Cam ve pencerelerden uzak durun!
- ✓ Vaktiniz varsa gaz vanası ve elektrik sigortası kapatın.
- ✓ Önceden hazırladığınız Afet ve Acil Durum Çantanızı alarak binayı hızlı adımlarla tahliye edin!
- ✓ Çıkışı güvence altına almak için kapıyı açın, önceden belirlenmiş toplanma alanına gidin.
- ✓ Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşmayın.
- ✓ Balkona çıkmayın.
- ✓ Balkonlardan ya da pencerelerden atlamayın.
- ✓ Asansör kullanmayın.
- ✓ Dışarıdaysanız düşebilecek kaya ve cisimlere dikkat edin, baş ve boyun bölgenizi elinizle koruyun!
- ✓ Sorumlu kişilerin talimatlarına uyun!
- ✓ Tek başınıza kalmayın, topluluk olarak durun, 112'yi arayın ve ekiplerin gelmesini bekleyin!
- ✓ Tahliye anında ihtiyacınız olan en az sayıda eşyayı yanınıza alın, panik yapmayın!

- ✓ Duman ateşten daha öldürücüdür!
- ✓ Hemen yere yakın bir pozisyon alın.
- ✓ Yüzünüzü ıslak bir havlu ile örtün.
- ✓ Güvenli bir çıkış noktasına doğru sürünerek ilerleyin.
- ✓ Sıcak olan bir kapıyı açmayın.
- ✓ Eğer bir yerde kapalı kalırsanız, kapıyı kapatın ve kapının altını ıslak bezle tıkayın.
- ✓ Sizinle çıkış arasındaki yangın küçükse, hızla çıkışa doğru gidin.
- ✓ Eğer giysinizin tutuştuğunu fark ederseniz, yardım istemek için bağırın
- ✓ Tahliye planına ve yangın tatbikatlarında öğretilenlere uyun, en kısa sürede bulunduğunuz yeri terk edin!
- ✓ Dumandan boğulmamak için yardım gelene kadar eğilerek veya çömelerek ilerleyin.
- ✓ Mümkünse ağzınızı ve burnunuzu ıslak bir mendille veya temiz bir bez parçasıyla örtün.
- ✓ Giysileriniz tutuşursa derhal DUR, YAT ve YUVARLAN komutunu uygula. Elinizle yüzünüzü kapatarak yerde etrafınızda dönün.
- ✓ Etrafınızdakileri uyarın, "YANGIN" diye bağırın.
- ✓ İtfaiye, sağlık ve emniyet ekipleri için 112'yi arayın, sakin olun ve net konuşun, önceden belirlenen toplanma alanına gidin.

DUR YAT YUVARLAN

Dur: Koşarsanız havadaki oksijen alevlerin artmasına neden olacaktır.

Yat: Ayakta durursanız alevler hızla hayati organlarınıza doğru yükselecektir.

Yuvarlan: Ateşi söndürmek için yerde yuvarlanın.

YANGIN SÖNDÜRÜCÜLERİN BÖLÜMLERİ

- 1 Hortum Başı
- 2 Hortum
- 3 Pim
- 4 Basınç Saati
- 5 Etiket
- 6 Tarih Etiketi

YANGIN SÖNDÜRÜCÜNÜN BÖLÜMLERİ

- ✓ Basınç saati: Yangın söndürücüde yeterli basınç olup olmadığını gösterir.
- ✓ Pim: Yangın söndürücü kullanılmadan önce çekilip çıkartılmalıdır.
- ✓ Hortum başı: Yangının kaynağına doğrultulmalıdır.
- ✓ Hortum: Esnek, kaliteli ve kullanılması kolay olmalıdır.
- ✓ Etiket: Yangın söndürücünün hangi tür yangınlar için olduğunu ve nasıl kullanılacağını gösterir. (A-B-C)
- ✓ Tarih etiketi: Son kullanım tarihini gösterir.

YANGIN SINIFLARI

Yangın Sınıfı	Yanıcı Madde	Söndürme Prensipleri	Kullanılacak Madde veya Malzemeler
A	Odun, Kağıt, Tekstil ve benzeri Kumaşlar	Soğutma	Su, Su Esaslı Cihazlar, Kuru Kimyevi Tozlu Cihazlar kullanılmalıdır.
B	Yanabilir Sıvılar ve Sıvılaştırılabilir Katı Maddeler	Boğma	Kum, Toprak, Köpüklü, Karbonhidratlı ve kuru kimyasal tozlu cihazlar kullanılmalıdır.
C	Gazlar ve Sıvılaştırılmış Gazlar	Yanıcı maddenin ortadan kaldırılması	Yanıcı madde olan gaz muslukları kapatılmalı, daha sonra etrafa tutuşturduğu yangının türüne göre söndürülmelidir.
D	Metaller	Kimyasal reaksiyon sonucu söndürme	Yanan metale uygun kimyasal söndürme maddesi kullanılmalıdır.

Pimi Çekin 	Ateşin Kaynağına Yönelin
Sekin 	Süpürün
Pimi Çekin 	Ateşin Kaynağına Yönelin Yangın söndürücüyü aşağıdan ateşe doğru tutun. Zehirli gazı solumaktan kaçının ve sıçrayabilecek şeylere dikkat edin.
Sekin Yangın söndürücüyü ateşe doğru sıkın. Sıkarken belirli bir mesafeden, uzaktan sıkın ve ateş sönmeye başladıkça yaklaşın.	Süpürün Yangın söndürücüye kadar süpürür gibi yaparak, söndürücü maddeyi sıkığınız alanı genişletin. Yangın sönmediği takdirde, ilk müdahaleden sonra geri çekilip durumu gözden geçirin. Bir kez sıkılan yangın söndürücü tam boşalmasa bile, yeniden doldurulmalıdır.

LPG BAĞLANTILARI İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER

- ✓ En yakın mesafeden bağlayın, çevresinde dolaştırmayın.
- ✓ Bağlantıyı 125 cm den daha uzun tutmayın.
- ✓ Arızalı olduğundan şüphelendiğiniz dedantörü kesinlikle kullanmayın.

GAZ KAÇAKLARINA KARŞI NE YAPMALI?

- ✓ Paniğe kapılmayın.
- ✓ Kokuyu duyduğunuzda, cihazı kullanmayı bırakın.
- ✓ Kapatarak gaz kaçağını önleyin.
- ✓ Havadar bir yere götürün.
- ✓ Hemen satıcınızdan bir yetkili isteyin.
- ✓ Ortamı havalandırın.
- ✓ Gaz kaçağının yerini kibrit yakarak aramayın.
- ✓ Kivılcım çıkabilecek her türlü hareketten uzak durun.
- ✓ Elektrik anahtarlarını kapalıysa açmayın, açıksa kapatmayın

SEL BÖLGESİNDE NE YAPILMALI?

- ✓ Sel bölgesini terk edin, yüksek ve güvenli bölgelere gidin!
- ✓ Su yatağı veya çukur bölgeleri hemen terk edin.
- ✓ Selden kaçmak için sel sularına kesinlikle girmeyin, Sel sularını kullanmayın.
- ✓ Sel sırasında arabanızdaysanız asla su ile kaplı yoldan gitmeye çalışmayın.
- ✓ (Sellerin meydana getirdiği ölümlerin yarısı araba ile ilişkili olduğundan asla sel sularının bulunduğu bölgelerde araba kullanılmamalıdır.)
- ✓ Elektrik kaynaklarından uzak durun!
- ✓ 112 Acil Çağrı numarasını arayın ve kurtarma ekiplerinin gelmesini bekleyin!
- ✓ Meteorolojik uyarıları radyo ve televizyonlardan takip edin.

- ✓ Kullanılan maddenin ambalaj veya etiketi üzerindeki veya Güvenlik Bilgi Formlarındaki (MSDS/GBF) açıklamalar dikkatle okunmalıdır.
- ✓ Kimyasallar ısıdan ve darbeden uzak tutulmalıdır.
- ✓ Açığa çıkan küçük miktarlardaki kimyasallar bağlayıcı madde ile emdirilmelidir.
- ✓ Çevrede sadece eğitilmiş personel bulundurulmalı. Tüm Çalışanlar gerekli olan tüm kişisel koruyucu ve donanımları kullanmalıdır.
- ✓ Kimyasallarla çalışılan bölgelerde herhangi bir şey yenilmemeli ve kesinlikle sigara kullanılmamalıdır.
- ✓ Çalışılan kimyasallarla ilgili ilk yardım kuralları bilinmeli ve acil durumda yapılacak ilkyardım için her türlü malzeme hazır bulundurulmalıdır.
- ✓ Bilinmeyen bir kimyasal koklanarak ya da tadılarak tanınmaya çalışılmamalıdır.
- ✓ Kimyasal malzeme kapları, kesinlikle malzeme, yiyecek vb. koymak için kullanılmamalıdır.
- ✓ İşyeri dışına başka amaçla kullanılmak üzere çıkarılmamalıdır.
- ✓ Çalışma bittikten sonra bir şey yemeden ve içmeden önce eller yıkanmalı, gerekiyorsa banyo yapılmalı ve her vardiya sonrası tüm vücut yıkanmalıdır.
- ✓ Tutuşabilir çözücülerin yanında alev ve elektrik kıvılcımı çıkaran araçlar kullanılmamalı ve bu tür işler yapılmamalıdır.

KİMYASALLAR

Spesies	Simbol	Metode Pengujian	Reaksi
Parafin (C ₁₂) Ciri lain pembakaran 12-13		Reaksi pada air: berwujud cairan putih (jika suhu rendah) 1) api kecil, berwarna kuning, dengan 1-2 tetapan hitam, berwujud cairan putih, berwujud padat 2) api kecil, berwujud cairan, berwujud padat, berwujud cairan, berwujud padat	Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat
Parafin 12-17		Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat	Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat
Spesies	Simbol	Metode Pengujian	Reaksi
Parafin (C ₁₂)		Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat	Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat
Parafin 12-17		Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat	Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat Reaksi pada air: berwujud cairan putih, berwujud padat, berwujud padat, berwujud padat

Tipus	Simbolul	Modul de formare	Observații
Forma 1 (L1)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 2 (L2)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 3 (L3)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 4 (L4)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 5 (L5)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 6 (L6)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 7 (L7)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 8 (L8)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 9 (L9)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.
Forma 10 (L10)		Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.	Formarea este obligatorie pentru toate activitățile de lucru pe teren.

- ✓ Herhangi bir iş yaparken çalışanı bedenen yada ruhen engelli hale getiren olaydır.
- ✓ Tüm iş kazalarının %98'i, Meslek Hastalıklarının%100'ü önlenabilir.
- ✓ Tüm İş Kazalarının %88' emniyetsiz davranışlardan, %10'u emniyetsiz durumlardan, %2 si ise kaçınılmaz kazalardan oluşmaktadır.
- ✓ İş kazalarına genellikle mesainin ilk ve son saatlerinde karşılaşılmaktadır.
- ✓ Risklerden kaçınmak, Kaçınması mümkün olmayanları analiz etmek, gerekir.
- ✓ Risklerle kaynağında mücadele etmek gereklidir.
- ✓ Toplu korunma yöntemlerine öncelik vererek, kişisel koruyucu donanımlara en son çare olarak başvurulmalıdır.
- ✓ Koruyucu ve önleyici tedbirlere ayrılan bütçe, iş kazası sonrası oluşabilecek kayıpların beşte biridir.

KAZANIN BÜYÜĞÜ İHMALİN KÜÇÜĞÜ İLE BAŞLAR!!!

ACİL DURUMLARDA SADECE

